Nota van Zienswijzen

Omgevingsvisie Gorinchem 2050
Stad in Balans

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Verdere procedure omgevingsvisie 3
2. Zienswijzen ontwerp omgevingsvisie 4
2.1 Zienswijze 1 4
2.3 Zienswijze 3 5
2.4 Zienswijze 4 6
2.5 Zienswijze 5 6
2.6 Zienswijze 6 6
2.7 Zienswijze 7 7
2.8 Zienswijze 8 8
2.9 Zienswijze 9 9
2.10 Zienswijze 10 9
2.11 Zienswijze 11 10
2.12 Zienswijze 12 11
2.13 Zienswijze 13 12
3. Ambtshalve wijzigingen Omgevingsvisie 13
3.1 Erfgoed 13
3.2 Klimaatadaptatie 15

1. Inleiding

1.1 Algemeen

In Gorinchem bouwen we aan een inclusieve, duurzame en vitale stad. Daaraan geven we samen met de stad invulling met behulp van de instrumenten van de Omgevingswet. De Gorcumse Omgevingsvisie 2050 is hiervan de eerste stap: een globale visie op hoofdlijnen voor alle thema's die de fysieke leefomgeving raken. De omgevingsvisie omschrijft de doelstellingen, ambities en visie voor de komende jaren. Het biedt een afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen en een belangrijke basis voor de doorwerking in programma's en het omgevingsplan.

Op 22 februari 2022 heeft het college van burgemeester en wethouders ter inzage gelegd:

1. Ontwerp Omgevingsvisie Gorinchem, "Stad in Balans" met identificatienummer: NL.IMRO.0512.OV2023220-3001 met

Deze plannen met bijbehorende stukken lagen vanaf woensdag 30 augustus 2023 tot en met dinsdag 10 oktober 2023 voor iedereen ter inzage.

Tijdens de terinzagelegging kon door iedereen een zienswijze en/of een inspraakreactie worden ingediend. De zienwijze kon worden gericht op de ontwerp omgevingsvisie. Er zijn dertien zienswijzen ingediend.

De binnengekomen zienswijzen gericht op de ontwerp omgevingsvisie worden beantwoord in deze Nota van Zienswijzen.

Op basis van de ingediende zienswijzen wordt de omgevingsvisie op onderdelen aangepast. Uit deze nota komt naar voren op welke onderdelen dit zal zijn.

1.2 Verdere procedure omgevingsvisie

De ontwerp omgevingsvisie is ter inzage gelegd conform artikel 2 van de gemeentelijke Inspraakverordening.

Vaststelling
Na de zienswijzenronde beslist de gemeenteraad over de vaststelling van de omgevingsvisie. De gemeenteraad weegt hierbij de ontvangen zienswijzen mee. Er is ook aanleiding om ambtshalve wijzigingen door te voeren

Bezwaar en beroep
Tegen het vaststellingsbesluit kan geen bezwaar worden gemaakt, of beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2. Zienswijzen ontwerp omgevingsvisie

In dit hoofdstuk zijn de dertien binnengekomen zienswijzen kort samengevat en per onderdeel van een antwoord voorzien. Verder staat per zienswijze aangegeven of deze al dan niet leidt tot het aanpassen van de omgevingsvisie.

2.1 Zienswijze 1

Aangegeven wordt dat in de ontwerp omgevingsvisie een toelichting mist over het belang en de plaats van sociale huurwoningen in toekomstige transformatieopgaven. Om deze opgaves te borgen wordt ervoor gepleit om een minimaal percentage van 30% sociale huurwoningen op te nemen als uitgangspunt in de omgevingsvisie.

Beantwoording zienswijze 1

Deze reactie heeft wel geleid tot aanpassingen van de omgevingsvisie.

Uitgangspunt voor de gemeente is dat wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van sociale huurwoningen over Gorinchem. Bij elke ontwikkeling is aandacht voor de toevoeging van sociale huurwoningen. Het te realiseren percentage sociale huurwoningen wordt afgestemd op de behoefte op de desbetreffende locatie. Dit wordt op deze wijze opgenomen in de omgevingsvisie.

2.2 Zienswijze 2

Om het thema Water nog beter in de omgevingsvisie op te nemen, wordt geadviseerd om de volgende punten hierin te verwerken:

- De functie van de dijk als waterkering nadrukkelijker aanstippen. Hierbij kan in paragraaf 5.3 tevens benoemd worden dat er tot 2050 nog dijkversterkingen zullen worden uitgevoerd door Waterschap Rivierenland.
- Vaker over groenblauwe structuren spreken in plaats van enkel over groenstructuren, omdat groen en blauw veelal heel goed samengaan.
- Bij het aantrekkelijker maken van oevers van kanalen en rivieren de link leggen naar de KRW-wateren binnen uw gemeente worden gelegd, te weten de Linge, Merwedekanaal en Kanaal van Steenenhoek.
- De positieve bijdrage van ‘vergroenen’ en ‘ontstenen’ van de bodem op de wateropgave en de bestaande wateropgave nadrukkelijker benoemen(paragraaf 5.3 Water en paragraaf 6.4 Binnenstad).
- In de stad is geen ruimte voor grote waterbergingsgebieden - benieuwd welke ideeën er hierover binnen de gemeente zijn.
- Keur en beleidsregel worden onder de aandacht gebracht.

- In het streven naar een duurzame groene ruimte en een gezond leefmilieu voor mens, plant en dier wordt aandacht gemist voor een goede afvoer en verwerking van afvalwater.

Beantwoording zienswijze 2

De reactie heeft wel geleid tot een aanpassing van de omgevingsvisie.

De genoemde punten sluiten goed aan bij de ambities en doelstellingen uit de Omgevingsvisie en vormen daar een aanscherping op. Voor zowel erfgoed als klimaatadaptatie worden er aanpassingen gedaan aan de omgevingsvisie, zie paragraaf 3.1 en 3.2 uit deze nota. Als aanvulling hierop zal de reactie uit de zienswijze ook toegevoegd worden. In paragraaf 3.1 zal de functie van dijken als waterkering nadrukkelijker worden benoemd. Ook wordt in paragraaf 5.3 de dijkversterkingen toegevoegd.

Een verdere uitwerking van klimaatadaptatie wordt opgenomen in de omgevingsvisie (zie paragraaf 3.2 uit deze nota voor de uitwerking van klimaatadaptatie). De wateropgaven worden toegevoegd aan de paragrafen 5.3 en 6.4 van de visie.

De ambities en opgaven over klimaatadaptatie, waaronder water buffering zijn op hoofdlijnen benoemd in de Omgevingsvisie. De nadere invulling hiervan vindt in een programma plaats. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities. Deze reactie zal worden meegenomen in het opstellen en uitwerken van de programma's en omgevingsplan, waarin concrete invulling wordt gegeven aan de opgaven en ambities.

De suggestie voor paragraaf 5.3 nemen we over; Om deze gezonde leefmilieus te creëren voor haar inwoners, wordt er ook meer aandacht besteedt aan de goede afvoer en verwerking van afvalwater om zo minder afvalwater te produceren, afvalwater te reduceren in oppervlaktewater en schade aan de gezondheid te beperken.

2.3 Zienswijze 3

Reclamant deelt aandachtspunten om mee te nemen in de Omgevingsvisie of in de uitwerking daarvan, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventuele uitbreidingen van reclamant niet worden belemmerd. Reclamant verzoekt de gemeente om haar – vooruitlopend op de Omgevingswet – actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen en afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan

Beantwoording zienswijze 3

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

De benoemde aandachtspunten zullen worden meegenomen in het opstellen en uitwerken van de programma's en plannen. De genoemde brongegevens zullen daarin worden gebruikt voor beoordeling van onder andere de veiligheid, geluid, trillingen, overwegen en spoorwegwetgeving.

2.4 Zienswijze 4

Verzoek om op passende wijze rekening te (blijven) houden met de aanwezigheid van de bestaande vitale (ondergrondse) infrastructuur in de gemeente en eventuele doorwerking naar het omgevingsplan. Dit vraagt aandacht voor de ontwikkelingen die plaatsvinden ter plaatse of in de nabijheid van bestaande verbindingen. Voor de uitwerking van zonneparken en (kleinschalige) windturbines wordt tijdige afstemming gevraagd. Aangegeven wordt rekening te houden met beperkingengebieden bestaande handboeken.

Beantwoording zienswijze 4

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

De bovenstaande aandachtspunten zullen worden meegenomen in het opstellen en uitwerken van de programma's en plannen. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities. Ook de belangen en druk in de ondergrond krijgt daarin een prominente plek.

2.5 Zienswijze 5

In het Ontwerp worden plannen gemaakt om het aantal verkeersbewegingen op- en in de directe omgeving van de Stationsweg te reduceren en/of verkeersluw te maken. U kunt zich voorstellen dat dit grote gevolgen heeft voor de bereikbaarheid van het Benzinestation en de volumes die daar omgezet worden. Het is de vraag of het Benzinestation überhaupt nog rendabel is als de plannen uit het Ontwerp in ongewijzigde vorm uitgevoerd gaan worden.

Ik verzoek u met inachtneming van het bovenstaande het Ontwerp te herzien en daarin de belangen van reclamant mee te nemen.

Beantwoording zienswijze 5

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

In de Omgevingsvisie wordt ingezet op een autoluwe binnenstad, waarin de auto een minder prominent onderdeel uitmaakt van de openbare ruimte. De Omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen wat de ambities zijn voor de stad in de toekomst, de bovenstaande reactie is op een dieper uitwerkingsniveau dan wat in de Omgevingsvisie opgenomen is. Dit aandachtspunt zal meegenomen worden in het opstellen en uitwerken van het gebiedspaspoort voor het Stationsgebied. Hierin werken we nader uit welke keuzes we maken en wat dat betekent voor de toekomst van de huidige en nieuwe gebruikers.

2.6 Zienswijze 6

Aandacht wordt gevraagd voor de bescherming van de grondwaterwinningen en de infrastructuur in omgevingsprogramma's.

Er wordt gevraagd terughoudend te zijn met de aanleg van bodemenergiesystemen nabij grondwaterwinningen. En bij het toepassen van een warmtenet rekening te houden met de ligging van de drinkwaterleidingen.

Beantwoording zienswijze 6

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

Deze zienswijze ziet op een verder uitwerkingsniveau van de omgevingsvisie.

Gorinchem is evenwel geen drinkwaterwingebied. Bij de aanleg van het warmtenet wordt rekening gehouden met de ligging van drinkwaterleidingen. Andere bodemenergiesystemen worden in Gorinchem voorlopig niet uitgewerkt. Ook geothermie is niet kansrijk (vanuit WVT) en daarmee voorlopig niet relevant voor Gorinchem.

2.7 Zienswijze 7

De volgende zaken worden aangegeven:

Er wordt een pleidooi gehouden om de gemeentegrens in noordelijke richting te verleggen om woningbouw (laagbouw) vanaf 2035 - 2050 mogelijk te maken.

Verder wordt aangegeven dat in de tekst van de omgevingsvisie moet worden opgenomen dat gemeente, onderwijs en bedrijfsleven een ambitie hebben om de beroepencampus op Noord te realiseren. En hierbij opnemen dat dit vraagt dat het onderwijs en bedrijfsleven slim m2's in gebruik nemen zodat de reeds beschikbare ruimte voldoende is, of pas de omgevingsvisie zodanig aan zodat onderwijs en bedrijfsleven in de toekomst meer ruimte kunnen claimen om de beroepencampus te realiseren. Aangegeven wordt dat er hierbij voor gezorgd moet worden dat op korte termijn de infrastructuur wordt aangepast zodat bezoekers van de huidige activiteiten van de beroepencampus veilig deze campus kunnen bereiken.

Ook wordt aangegeven dat het busstation bij Gorinchem Vesting en omliggende parkeerfaciliteiten geminimaliseerd moeten worden ten faveure van de ontwikkeling van de 'Vleugel Stationsweg'.

Er wordt voor gepleit Station Gorinchem Noord niet achter de gemeentewerf en schuin achter de Haarhof aan te leggen, maar op een veel centralere plek in het nieuw in te richten Gorinchem Noord. Ook wordt er voor gepleit tussen nu en 2050 voor een weg te zorgen die tussen de Nieuwe Wolpherensdijk en de Gildenwijk loopt en ongelijkvloers kruist met de Merwede Linge lijn.

Gevraagd wordt om een visie op de zone Westkanaaldijk.

Aangegeven wordt dat het gebied rondom station Gorinchem West (door ons betiteld als 'Gorinchem Centraal') tot een gebied gemaakt moet worden waarin kantoren (hoogbouw), parkeren (vervoer hub) en groen in een juiste balans te opzichte van elkaar komen. Overweeg hierbij om volkstuinen en sportvelden naar het gebied tussen de A15 en Groote Haar te verplaatsen.

Aangegeven wordt dat de compensatie van de netto 5,5 ha bedrijventerrein aan de Arkelsedijk nog moet worden gevonden.

Tot slot wordt aangegeven dat in de provinciale bedrijventerreinenvisie wordt gesteld dat voor het wegvallen van ruwweg de helft van de bedrijfsbestemming in de Schelluinsestraat t.b.v. de 'Vleugels van de stad' geen compensatie elders nodig is. Het college heeft deze aanbeveling overgenomen. Als reden wordt opgevoerd dat het bedrijventerrein aan de Schelluinsestraat 'in te dikken' is. Dit wordt niet onderschreven. Als dit revitaliseringstraject op vrijwillige basis moet plaatsvinden, is het van belang om het idee van 'indikken' los te laten, en de vrijwillig deelnemende bedrijven wat extra ruimte te bieden, uiteraard tegen

betaling. Daarom zal een aantal compensatiehectares elders in de gemeente voor bedrijvigheid gereserveerd moeten worden.

In overweging wordt gegeven om in ieder geval voor wat betreft de oostelijke windturbine van windpark Groote Haar met Energie Groote Haar BV in contact te treden om te bekijken of de vennootschap wil afzien van realisatie van deze turbine, in ruil voor een alternatieve locatie op Gorinchems grondgebied of in ieder geval binnen het gebied van de RES-Alblasserwaard. Deze turbine staat op gespannen voet met de plannen voor het noorden van Gorinchem, zoals de in de Omgevingsvisie beschreven wordt.

Beantwoording zienswijze 7

De reactie heeft wel geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie voor de punten 2 en 8/9.

Een aantal van de genoemde punten sluiten goed aan bij de ambities en doelstellingen uit de Omgevingsvisie en vormen daar een aanscherping op. Andere punten hebben een dieper detailniveau dan de Omgevingsvisie en leiden daarom niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie. De aandachtspunten zullen wel meegenomen worden in het opstellen en uitwerken van de verdiepende programma's en plannen. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities. Hieronder is een toelichting op een aantal punten specifiek:

- Punt 1: De Omgevingsvisie heeft betrekking op alle ruimtelijke vraagstukken binnen de huidige grenzen van de gemeente. Een aanpassing van de gemeentegrens is een complex proces wat geen onderdeel uitmaakt van de Omgevingsvisie.
- Punt 2: Aanvulling van Omgevingsvisie paragraaf 5.2: functiemenging van werk en educatie op zowel bedrijventerrein Groote Haar als de scholencampus om samenwerkingen en kruisbestuiving te stimuleren.
- Punt 5: De uitwerking van de aanpassing voor de infrastructuur is het uitwerkingsniveau van de programma's en plannen, niet van de Omgevingsvisie. Deze reactie wordt meegenomen in de uitwerking hiervan.
- Punt 8/9: Het streven om voldoende ruimte te behouden voor bedrijvigheid wordt explicieter opgenomen in de omgevingsvisie. Ook het behouden van watergebonden bedrijvigheid en het versterken hiervan wordt opgenomen.

2.8 Zienswijze 8

Aangegeven wordt dat al 5 jaar in samenwerking met de gemeente wordt gewerkt aan plannen voor de afronding van de Lingewijk. Deze afronding bestaat uit transformatie naar wonen (o.a. zorgbehoevend) en maatschappelijke voorzieningen (huisarts, fysiotherapeut, e.d.).

Deze plannen zijn niet weergegeven op de kaarten in de omgevingsvisie:

- Op de themakaart Wonen is de locatie niet bijzonder aangeduid. De locatie maakt enkel onderdeel uit van aanduiding 'West: Levendig stedelijk wonen'. Dit terwijl de omgevingsvergunning voor fase 1 is verleend en er een principe verzoek ligt voor de realisatie van fase 2 voor de ontwikkeling van de 3 maatschappelijke zorggebouwen.
- Op de themakaart Water is de locatie wel specifiek aangeduid, het is aangeduid als 'Oevers, parken & groen in de stad'. In onze ontwikkeling wordt echter meer water toegevoegd om de noodzakelijke waterhuishouding te verbeteren.

Beantwoording zienswijze 8

De reactie heeft wel geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

De bovenstaande aanpassing wordt overnemen in de Omgevingsvisie. In de omgevingskaart ‘Toekomstbeeld Gorinchem 2050’ zal het gebied aangeduid worden als combinatiegebied met nieuwe woonmilieus. In de themakaart Wonen zal dit gebied worden aangeduid met stedelijke vernieuwing. In de themakaart Water zal dit gebied niet meer worden aangeduid als oevers, parken en groene stad, maar het zal onderdeel worden van de water- en vergroeningsopgave in de andere bestaande wijken.

2.9 Zienswijze 9

Aangegeven wordt dat de omgevingsvisie niet uitsluitend een plan moet zijn dat het goed doet op papier. Specifiek worden de volgende punten aangegeven:

- Wees ervan bewust dat de visie voor 2050 al in 2023 gevolgen heeft voor keuzes van investeerders;
- Schuif het opstellen van de noodzakelijke financiële onderbouwing niet naar de toekomst, werk nu al met businesscases om de visie te vertalen naar een concreet plan.
- Neem eigenaren en investeerders vroegtijdig mee in de plannen omdat zij tegenstrijdige belangen kunnen hebben. Dit kan de gewenste ontwikkelingen negatief beïnvloeden.

Beantwoording zienswijze 9

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

Tijdens het opstellen en uitwerken van de programma’s en plannen wordt concrete invulling gegeven aan hoe de opgaven en ambities uit de Omgevingsvisie vertaald worden naar de ruimtelijk inpassing. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities. De financiële haalbaarheid kan ook pas uitgewerkt worden op het moment dat de plannen en programma’s wat concreter zijn. Ook daarbij worden eigenaren en investeerders betrokken, zodat hier samen invulling aan kan worden gegeven.

2.10 Zienswijze 10

De zienwijze gaat in op de onderdelen van deze ambitie ‘Vitaal Erfgoed’, met het verzoek deze op hoofdlijnen over te nemen in de omgevingsvisie:

Het wordt noodzakelijk geacht om de integratie van erfgoed in de bestuurscultuur, de bevordering van de belevingswaarde, en de versterking van de zorg voor erfgoed op te

nemen als een vierde ambitie, genaamd 'Vitaal Erfgoed', in de Omgevingsvisie Gorinchem 2050.

- Maken en implementeren van erfgoedbeleid.
- Informeren en enthousiasmeren op bestuurlijk en ambtelijk niveau.
- Verbeteren/intensiveren van de samenwerking met de RCE en andere kennisorganisaties die behulpzaam kunnen zijn.
- Verbeteren van de kennis op ambtelijk uitvoerend niveau.
- Inventariseren van al het erfgoed binnen de gemeentegrenzen, dus ook sluisjes, fundamenten van molens, 'bunkers' in het veld, kleine relicten, zoals fundamenten van schietbanen, militaire grenspalen, trapopgangen, BB-kelders, gevelstenen, stoeppalen, industrieel erfgoed, varend en rijdend erfgoed, voorwerpen e.d.
- Verzamelen en opslaan van informatie en onderhoudsgeschiedenis per object.
- Aandacht voor het functioneren van de Erfgoedcommissie en de Erfgoedoverleggroep.
- Het uiteindelijk komen tot een integraal en door alle direct betrokkenen en belanghebbenden gedragen erfgoedbeleid.
- Op basis van het nu spoedig te ontwikkelen erfgoedbeleid, het uitwerken van het Vestingplan 2017 tot een uitvoeringsplan, inclusief (meerjaren)planning, begroting en allocatie van middelen. Vervolgens zo spoedig mogelijk beginnen met de uitvoering ervan. Beheer en onderhoud zijn daarbij van groot belang.
- Het inventariseren van eventuele andere nodige maatregelen op erfgoedgebied. Dit vastleggen in grote lijnen in de Omgevingsvisie Gorinchem 2050.

Beantwoording zienswijze 10

De reactie heeft deels geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

Vitaal erfgoed wordt niet opgenomen als vierde ambitie. Wel worden ambtelijke wijzigingen met betrekking tot erfgoed doorgevoerd (zie par. 3.1 voor een toelichting op de wijzigingen/aanvullingen die worden doorgevoerd). Erfgoed wordt zo beter verankerd in de omgevingsvisie en beidt de visie voldoende kaders voor uitwerking van een programma erfgoed.

De zienswijze ziet verder grotendeels op de uitwerking van erfgoedbeleid. Dit wordt meegenomen in het uitwerken van het programma erfgoed, als uitwerking onder de omgevingsvisie.

2.11 Zienswijze 11

De zorg over de gedragenheid en participatie over dit document wordt uitgesproken. Verder wordt het volgende aangegeven:

- Uit de visie wordt niet duidelijk wat er nu met het stuk Linge II gebeuren gaat. In de visie wordt gesproken over hoge dichtheden met meerdere woonlagen. Graag meenemen dat wordt uitgegaan van het aanleggen van parkeergelegenheden voor die woningen onder de grond (dus niet op maaiveld niveau). En dat de bouw van die woningen wel past in de stijl van het gebied.
- Auto's en parkeren – met eerder uitingen hierover is niets gedaan. Er wordt in de visie gesproken over autoluw. Gevraagd wordt wat dit inhoudt en of er geen tegenstrijdigheid zit in de wens van reuring (pag. 26) en het hebben van een regiefunctie (pag. 50) tegenover het willen weren van de auto in de stad. Geen draagvlak voor wijze waarop dit in visie is beschreven.

- Vraagt aandacht voor wonen in binnenstad, specifiek wonen boven winkels en de gevolgen hiervan voor de kwaliteit en uitstraling van winkels.
- Erfgoed wordt genoemd als afwegingsfactor. Aangegeven wordt dat we waakzaam moeten zijn met ons erfgoed maar dat er voldoende ruimte voor innovatie en nieuwe ideeën over moet blijven.

Beantwoording zienswijze 11

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is met brede participatie tot stand gekomen, hiertoe zijn ateliers en openbare stadsmarkten georganiseerd. Ook voor de verdere uitwerking in programma's wordt participatie met betrokken stakeholders en de stad georganiseerd. Dat betekent helaas niet dat we alle inbreng een plek hebben kunnen geven, een omgevingsvisie is ook om keuzes te maken voor de langere termijn.

Op het niveau van de omgevingsvisie wordt niet specifiek ingegaan op de ontwikkeling van Linge 2 Zuid. Voor de ontwikkeling van Linge 2 Zuid is een Nota van uitgangspunten vastgesteld.

De zienswijze ziet op de uitwerking van de omgevingsvisie in programma's voor de binnenstad, parkeren en erfgoed. De opmerkingen worden daarin meegenomen.

2.12 Zienswijze 12

De zienwijze gaat in op de volgende punten:

- Gevraagd wordt of de visie wel voldoende een totaalbeeld voor de stad schetst is nu de focus ligt op de 4 transformatielocaties. En of bewoners buiten deze locaties met deze visie zich wel voldoende betrokken voelen bij de toekomstige ontwikkeling van de stad?
- Aangegeven wordt de omgevingsvisie van Gorinchem achteraf niet gebruikt zal gaan worden om eigenaren hun recht op inspraak te ontzeggen bij ~~h~~de verdere uitwerking in het omgevingsplan.
- Bij een actualisering van de Omgevingsvisie wordt aandacht gevraagd voor flexibiliteit in nieuw en bestaande netwerken, zoals bredere fietspaden voor andere stromen, snelheden en vormen van (fiets)mobiliteit.
- Aangegeven wordt dat het aanleggen van sub-hubs gaat altijd ten koste van de kwaliteit van het centrale punt. Vermijdt bij voorkeur allerlei sub hubs in deze visie over het OV op de lange termijn in de gemeente.

Beantwoording zienswijze 12

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

De Omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen de opgaven en ambities voor de hele stad. In de ruimtelijke en programmatische basisstructuur wordt zowel tekstueel als in de kaarten aangegeven hoe de opgaven en ambities verwerkt worden in de hele stad, waaronder de bestaande wijken. De Omgevingsvisie geeft op deze manier voldoende kaders om nieuwe ontwikkelingen te initiëren.
Toezeggingen die gedaan zijn voordat de Omgevingsvisie in werking treedt, blijven geldig en worden meegenomen in de verdere uitwerking van programma's en plannen.

Tijdens het opstellen en uitwerken van de programma's en plannen wordt concrete invulling gegeven aan hoe de opgaven en ambities uit de Omgevingsvisie vertaald worden naar de ruimtelijk inpassing. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities.
Dit aandachtspunt zal worden meegenomen in het opstellen en uitwerken van de verdiepende programma's en plannen. Ook dit gebeurt in overleg en met participatie.

2.13 Zienswijze 13

Graag het initiatief van Het GezondheidsHuis Gorinchem toevoegen aan de visie:

We bieden zorg, begeleiding en advies aan inwoners van Gorinchem, gericht op het behoud of verbeteren van kwaliteit van leven. Het GezondheidsHuis is een lerende organisatie waarin verantwoorde zorg, op het hoogst haalbare niveau, laagdrempelig beschikbaar is.

Beantwoording zienswijze 13

De reactie heeft niet geleid tot een aanpassing van de Omgevingsvisie.

Tijdens het opstellen en uitwerken van de programma's en plannen wordt concrete invulling gegeven aan hoe de opgaven en ambities uit de Omgevingsvisie vertaald worden naar de ruimtelijk inpassing. Bovenstaande reactie zal worden meegenomen tijdens het opstellen van deze plannen en programma's. Dit gebeurt in overleg en participatie, de gemeente gaat ervan uit dat op deze manier een goede balans gevonden kan worden tussen de ruimtelijke vragen van opgaven en ambities.

3. Ambtshalve wijzigingen Omgevingsvisie

Aangegeven is dat de omgevingsvisie aangevuld wordt met betrekking tot erfgoed en klimaatadaptatie.

3.1 Erfgoed

Met betrekking tot erfgoed worden de volgende punten aangevuld. Hiermee wordt erfgoed beter verankerd in de omgevingsvisie en beidt de visie voldoende kaders voor uitwerking van een programma erfgoed.

- Figuur pagina 12 aanpassen door pijl te tekenen tussen historische contex en ambities, deze drie ambities vloeiennamelijk voort uit de historische context
- Pagina 14 -Ook bijzonder erfgoed uit recentere tijd noemen, dit zijn de kernwaarden van de ruimtelijke kwaliteit :
- Maritiem
- Industrieel
- Wederopbouw
- maar ook daarvoor kennen we erfgoed, namelijk de archeologische vondsten.
- Pagina 14 - Opnemen dat we met deze omgevingsvisie steeds keuzes maken, vanuit de totale erfgoed collectie van de gemeente, welk erfgoed we behouden, inpassen of transformeren.
- Pagina 14 - Aanvulling afbeelding perioden
- Periode 1 - Monumenten centrum stad, Archeologie
- Periode 3 - Oude Hollandse Waterlinie
- Periode 5 - Nieuwe Hollandse Waterlinie & Industrieel erfgoed
- Periode 7 – Wederopbouw
- Periode 9 - Nieuw erfgoed met nieuwkomers en hun culturen
- Pagina 17 - 2.2 kopje cultuur aangepast in Cultuur en Erfgoed + aanvullen met Nieuw erfgoed door nieuwkomers. Het erfgoed blijft zich hierdoor uitbreiden.
- Pagina 19 - 3.2 Onze opgaven onder woonmilieu 1^{e} alinea ook erfgoed noemen als sturende ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en 2^{e} alinea aanvullen met en het beschermen van erfgoed.
- Pagina 22 - Erfgoed als drijvende kracht aanvullen met: Ruimtelijke kwaliteiten van erfgoed als input voor ontwikkelingen
- Pagina 22 - Toevoegen: erfgoed, kernkwaliteiten, diversiteit:
    - oude holl waterlinie
    - nieuw holl. waterlinie
    - industrieel erfgoed
    - maritiem erfgoed
    - wederopbouw erfgoed
    - archeologie

- Pagina 23 - Drie ruimtelijk strategische ambities: deze vloeien voort uit het Gorcums DNA, maar ik mis hier het benoemen van erfgoed als onderlegger voor de drie ambities.
- Pagina 24 - 4.1 gezonde groei binnen grenzen, laatste alinea aanvullen met erfgoed vanuit de inhoud benaderen, kernkwaliteit van de ruimtelijke ordening. Dan is het ook logisch dat hier een economisch voordeel te behalen is. Het volgt op de inhoud.
- Pagina 25 - 4.1 Wat gaan we doen – Erfgoed- aanvullen met Erfgoed - benoemen als kernkwaliteit van ruimtelijke ontwikkelingen, sturend. De kernkwaliteit is divers, rijtje weer opnoemen. Het is een totaalbeeld, een gemeente brede collectie. Die integraal beheerd en beschermd moet worden. Erfgoed kent drie uitgangsposities, beschermen, inpassen of transformeren.
- Pagina 27 - 4.2 Gezonde inwoners - Wat gaan we doen? Onder woonmilieu aanvullen met: ook hier speelt erfgoed een rol voor het aantrekkelijk maken van de leefomgeving.
- Pagina 28 - 4.3 Groene Stad aanvullen met erfgoed onderdeel van de groene stad: wallen, enveloppe bij de vesting, lingeoevers, waterwegen, inundatiegebieden.
- Pagina 30 - 4.4 samen de stad maken: erfgoed toevoegen
- Vanaf pagina 30 - Legenda kaartjes cultuur en historie aanpassen in Cultuur en erfgoed
- Pagina 30, 34 en 51 – Op kaarten icoontje erfgoed ook terug laten komen in woonwijken oost en west, Lingeoevers, Stationsgebied/Schelluinsestraat
- Pagina 32 - ruimtelijke programmatische bassistructuur - toevoegen erfgoed als drager, als input voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- Pagina 32 - 5.1 aanvullen met In de binnenstad wonen = monumenten = erfgoed en groen = duurzaamheidsuitdaging
- Pagina 38 - 5.2 werken – energielandschappen en smart grids aanvullen met gebruik maken van kennis van water uit het verleden = erfgoed
- Pagina 44 - 5.3 Water – toevoegen Water = erfgoed = DNA = waterwegen, inundatiegebieden, havens etc.
- Pagina 45 - Klimaatadaptief en duurzaam leven met water – toevoegen bodem en watersturend = erfgoed!
- Pagina 46 - Aanduiding Lingeoevers - erfgoed – ook terug laten komen in tekst.
- Pagina 50 - 5.4 regio, pact van Loevestein toevoegen
- Pagina 51 - 5.4 Toegankelijke voorzieningen en onderscheidend aanbod - toevoegen nieuw erfgoed
- Pagina 54 - 6. Bestaande stad – toevoegen Erfgoed: nalatenschap van het verleden waarmee we leven in het heden en ontwikkelen naar de toekomst.
- Pagina 56 - 6.2 Vleugels van de Stad – Lingeoevers aanvullen met - Ruimte voor erfgoed, behoud en inpassen: industrieelerfgoed en maritiem erfgoed
- Pagina 58 - Schelluinsestraat/stationsgebied aanvullen met erfgoed als inspiratie, als identiteit voor nieuwe ontwikkelingen: openbare ruimte, kunst in de openbare ruimte (place making).
- Pagina 60 - 6.3 Gorinchem Noord aanvullen met overgang van stad naar platteland - erfgoed als onderlegger/drager voor nieuwe ontwikkelingen (archeologie, oude structuren etc.).
- Pagina 62 - 6.4 Binnenstad – radicaal vergroenen – ontmoetingsplekken aanvullen met zoals de bestaande wallen en enveloppe
- Pagina 62 - Autoluw- hoge verblijfskwaliteit - aanvullen met duurzaamheid en beschermd stadsgezicht....

- Pagina 62 - Ondernemers zorgen voor onderhoud en beschermen monumenten. De ondernemers dragen het beschermde stadsgezicht uit.
- Pagina 62 - Binnenstad Centrum - dynamische gevarieerde woonomgeving met stadskarakter aanvullen met Beschermen en beheer erfgoed als sturend in de binnenstad.
- Pagina 66 - Bijlage 2 – Onderzoek Steenhuis Meurs – datering opnemen en aangeven op welk gebied onderzoek zich richt.

3.2 Klimaatadaptatie

Met betrekking tot klimaatadaptatie worden de volgende punten aangevuld. Hiermee wordt geborgd dat verdere uitwerking van programma's binnen de kaders van de omgevingsvisie plaats kan vinden.

- Pagina 9, prioriteit 1 NOVI - tekst aanvullen met: Nederland moet zich aanpassen aan klimaatverandering. Met de energietransitie verlagen we de CO2-uitstoot en leveren we een bijdrage aan het verminderen van de opwarming van de aarde. Inmiddels is klimaatverandering niet meer helemaal te voorkomen. Nederland krijgt te maken met zeespiegelstijging, hogere rivierafvoeren, wateroverlast als gevolg van extreme neerslag, langere perioden van hitte en droogte en biodiversiteitverlies. We moeten onze leefomgeving voorbereiden op en aanpassen aan deze gevolgen van een veranderend klimaat. Dit noemen we klimaatadaptatie. In 2050 is Nederland klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.
- Pagina 10, POVI, punt 1 aanvullen met convenant klimaatadaptief bouwen: In het convenant klimaatadaptief bouwen is afgesproken dat nieuwbouwlocaties in Zuid-Holland zoveel mogelijk klimaatadaptief gebouwd worden, zodat ze bestand zijn tegen weersextremen als gevolg van het veranderende klimaat. Het convenant klimaatadaptief bouwen bevat een programma van eisen waaraan vele partijen zoals gemeenten, bouwbedrijven, het waterschap, de provincie en projectontwikkelaars zich hebben gecommitteerd.
- Pagina 10, POVI – onder punt 3 aanvullen met: Zoals het convenant klimaatadaptief bouwen.
- Pagina 16 – Aanvullen met betekenis van Alblasserdam als waterbeheerders. Regio ligt in een badkuip en al sinds jaar en dag houden we onze voeten droog door innovatief watermanagement.
- Pagina 19 – onder 3.1 toevoegen: Woningsector energieneutraal én klimaatbestendig ontwikkelen.
- Pagina 20 – onder Klimaat aanvullen met jaartal 2050 en doelstelling LAS over nemen: In 2050 is de gemeente Gorinchem weerbaar tegen klimaatverandering en is de stad radicaal groener en biodiverser geworden.
- Pagina 20 – eerste alinea onder Klimaat aanvullen met: wateroverlast, overstromingen, hitte, droogte, bodemdaling en biodiversiteitsverlies.
- Pagina 20, onder Klimaat aanvullen met: Gemeente Gorinchem heeft samen met de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) opgesteld. In de RAS zijn ambities en doelen opgesteld voor de klimaat kwetsbaarheden in onze regio om zo samen een koers te zetten hoe we de regio kunnen aanpassen aan de veranderingen van het klimaat. Deze ambities zijn verder uitgewerkt in een Regionaal Uitvoeringsprogramma, waarmee gewerkt wordt aan het vergroten van de klimaatbestendigheid in de regio.

  De RAS beschrijft een strategie op hoofdlijnen en klimaatrisico's kunnen per gebied sterk van elkaar verschillen. Daarom heeft de gemeente Gorinchem ook een Lokale Adaptatiestrategie. De LAS zet koers uit voor een klimaatbestendig Gorinchem in

2050. Het biedt een visie en structuur om stapsgewijs te werken aan een klimaatbestendige en natuurinclusieve stad. Dit zal een ruimtelijke impact hebben in de stad, zowel boven- als ondergronds. Nieuwe ontwikkelingen worden daarom klimaatadaptief en natuurinclusief gebouwd en bestaande gebieden kunnen zoveel mogelijk geoptimaliseerd worden in combinatie met de gezondheids- en vergroeningsopgaven.

- Pagina 25 – Wat gaan we doen? Onder Klimaat aanvullen met we maken de gemeente Gorinchem weerbaar tegen klimaatverandering.
- Pagina 25 Wat gaan we doen? Klimaat en Duurzaam samenvoegen.
- Pagina 27 - Wat gaan we doen? Onder Duurzaam toevoegen reduceren hittestress.
- Pagina 29 – Wat gaan we doen – Onder Klimaat toevoegen: waarbij we het programma van eisen van het convenant klimaatadaptief bouwen.
- Pagina 32 – 5.1 Toevoegen: druk op de woningbouw en noodzaak klimaatadaptatie combineren in convenant klimaatadaptief bouwen.
- Pagina 33 – Onder Stedelijke vernieuwing – eisen van duurzaamheid wijzigen in: nieuwste eisen van duurzaamheid.
- Pagina 44 – 5.3 Water - groene structuren wijzigen in groenblauwe structuren/groene lanen wijzigen in groen/blauwe lanen.
- Pagina 44 – aparte paragraaf maken mbt energietransitie, dit staat los van het onderwerp water.
- Pagina 44 – Oevers van kanalen en rivieren aanvullen met: Water een meer prominente rol geven omdat er letterlijk meer ruimte nodig is voor al het overtollige water wat door klimaatverandering gaat komen (en we in tijden van droogte kunnen gebruiken).
- Pagina 45 – Klimaatadaptief en duurzaam leven met water naar begin paragraaf verplaatsen – en aanvullen met water vasthouden – water bergen – water (vertraagd) afvoeren.
- Pagina 50, 5.4 Regio - toevoegen RAS.